

ESPOON VANHUSNEUVOSTO - ESBO ÄLDRE RÅD
Vanhusneuvoston kokous 9/2018

Pöytäkirja

Aika: 10.12.2018 klo 12.30-15.45
Paikka: Valtuustotalo, Vihreänliiton ryhmähuone

Kutsutut:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Helena Allahwerdi

Gustav Båsk poistui klo 15, asian 8 aikana

Antero Krekola

Marja-Liisa Lahtinen

Matti Passinen

Katri Rannisto

Hannu Viitanen

Anu Helle

Lasse Hoffman saapui noin klo 12.50, asian 5 aikana

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Matti Lyytikäinen

~~Barbro Höggström~~

~~Päivi Sutinen~~

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

Maria Guzenina poistui klo 15, asian 8 aikana

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

Outi Huida (asia 5)

Mika Fiskari (asia 8)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.40

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksytään työjärjestys. Ehdotettiin ja hyväksyttiin, että esityslistan asian 10 käsittely siirtyi asian 7 jälkeen. Lisäksi todettiin, että esityslistan asiat 5.2 ja 5.3 siirtyvät tammikuun kokoukseen.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin pöytäkirjantarkastajaksi Helena Allahwerdi puheenjohtajan lisäksi.

5. Sykettä Syksyyn -juhlan arviointi ja opit

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja Riitta Lahikainen kertoi arviointia juhlasta, sen suunnittelusta ja järjestelyistä. Kokonaisuudessaan juhla oli onnistunut. Seuraavaa juhlaa suunniteltaessa juontajan roolia arvioidaan uudestaan ja bussikuljetusten toimivuutta varmistetaan entisestään. Vuoden 2019 juhlan päivämääräksi on kulttuurikeskuksesta ehdotettu 13.10.2019. Selvitetään, voiko juhla olla viikkoa aiemmin, jolloin on vanhusten viikko. Mikäli se ei onnistu, juhla pidetään 13.10.2019. Bussikuljetuksia varten voidaan tulostaa reittikartat valmiiksi. Tarjoiluannoksien hinta on koettu kalliiksi. Toivotaan, että streamaus voidaan järjestää ensi vuonnakin.

Päätös: merkittiin tiedoksi arviointi. Päätettiin juhlan ajankohdasta.

6. Elinvoimaa ikääntyville -liitteen kehittäminen

Viestintäpäällikkö Outi Huida esitteli asiaa. Elinvoimaa ikääntyville -liite on ilmestynyt tammikuusta 2015 lähtien kolme kertaa vuodessa. Liite syntyi Elinvoimaa ikääntyville -kehitysohjelman toimenpiteenä. Liitteen tavoitteena on espoolaisten ikääntyneiden hyvinvoinnin edistäminen. Liitteessä on ollut tietoa tapahtumista, kursseista ja tilaisuuksista, erilaisia teema-artikkeleja sekä tietoa ajankohtaisista asioista. Vanhusneuvostolta pyydettiin eväitä liitteen kehittämiseksi, esimerkiksi parannusehdotuksia ja toiveita liitteen sisältöön.

Käsittelystä: vanhusneuvosto toivoo, että liitteen julkaisua jatketaan. Jaetaan esitys vanhusneuvoston jäsenille, jotta jäsenet voisivat tutustua liitteiden sisältöön ja antaa jatkossa evästyksiään. Toivottiin, että eläkeläisjärjestöjen yhteistyötä ja tietoutta lisätään liitteen avulla. Päivystysneuvonnasta ehdotettiin juttua liitteeseen. Korjausneuvonnan yhteystiedot voisivat olla jatkuvasti esillä liitteissä. Eläkeläisjärjestöjen toiminnasta voisi olla tietoa esimerkiksi syksyn liitteessä. Ehdotettiin, että vanhusneuvostosta olisi tietoa liitteessä. Liitteen ulkopuolella toivottiin esitelehtistä Espoon vanhusneuvostosta. Siinä voisi olla pysyvä muuttumaton osa ja vaihtuva osa jäsenistä. Voisiko tehdä kaavakkeen, mistä löytyvät ikääntyneiden tärkeät puhelinnumerot (112, seniorineuvonta jne). Outi Huidalle voi lähettää evästyksiä liitteeseen.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys ja evästykset. Lähetetään esitys vanhusneuvostolle.

7. Vanhusneuvoston esitys järjestöavustuksista 2019

Veteraani- ja eläkeläisjärjestöiltä oli tullut yhteensä 26 avustushakemusta. Näissä järjestöissä on yhteensä 6198 espoolaista jäsentä. Vanhusneuvoston toimikunta kävi 27.11.2018 läpi avustusta hakeneet järjestöt ja niiden toiminnan tarkoitukset.

Hakijoiden joukossa oli yksi uusi järjestö ja yksi säätiö. Säätiölle ei esitetä avustusta sen hakuperusteista johtuen. Järjestöavustusten osalta esitetään (esitys kokouskutsun liitteenä) avustusten jakoa yhdistyksille jäsenmäärään tai toiminnan erityispiirteisiin perustuen. Järjestöavustuksen lisäksi avokuntoutukseen esitetään veteraanijärjestöille avustussummaksi yhteensä 26 450 euroa, mikä on 3550 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Vähennyksen perusteena kuntoutusavustusten ja myös näiden järjestöjen järjestöavustuksien kohdalla on veteraani-, puoliso- ja leskijäsenten määrän huomattava lasku. Veteraanijärjestöjä on hakijoiden joukossa yhteensä neljä. Avustus- ja kuntoutusesitysten yhteenlaskettu summa on 93 325 euroa, mikä on 5 675 euroa vähemmän kuin vuonna 2018. Järjestöavustusesitys käsitellään sosiaali- ja terveyslautakunnassa 24.1.2019.

7.12.2018 sihteeri oli saanut viestin avustusten koordinoijalta, että viisi hakemusta mahdollisesti siirretään perhe- ja sosiaalipalvelujen hakemuksista vanhustenpalvelujen hakemuksiin. Sovitaan, miten nämä viisi hakemusta käsitellään. Esitetään, että vanhusten palvelujen erityisasiantuntija valmistelee sosiaali- ja terveyslautakunnalle esityksen, joka noudattaa vanhusneuvoston avustustenjakotoimikunnan linjauksia.

Käsittelystä: vanhusneuvosto kaipaa logiikkaa, miksi vanhus- ja veteraanijärjestöjen avustusten joukkoon tuodaan muunlaisia järjestöjä. Sihteerille annettiin valtuutus arvioida myös, mikä osuus SPR:n toiminnasta kuuluu vanhusjärjestötyöhön. Ehdotettiin ja kannatettiin, että kaikki SPR -järjestöt kuuluvat toimintansa monimuotoisuuden vuoksi perhe- ja sosiaalipalvelujen käsittelyyn.

Avustustenjakotoimikunnan kokouksessa paikalla 27.11.2018 olivat: Olli Männikkö, Gustav Båsk, Marja-Liisa Lahtinen ja Antero Krekola.

Päätös: vanhusneuvosto merkitsi tiedoksi esityksen ja käydyn keskustelun sekä päätti, että vanhusten palvelujen erityisasiantuntija valmistelee viiden siirtyvän hakijan osalta sosiaali- ja terveyslautakunnalle esityksen, joka noudattaa vanhusneuvoston avustustenjakotoimikunnan linjauksia.

8. Vanhusneuvostolta pyydettyjä lausunnot sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksiin

Vanhustenpalvelujen johtaja Matti Lyytikäinen totesi, että joulukuun sosiaali- ja terveyslautakunnan kokouksessa käsitellään myös Espoon keskuksen palvelukeskuksen vuokratilahankintaa. Vanhusneuvosto on marraskuun kokouksessaan päättänyt puoltaa hanketta. Muistiohjelman toteutumisen vastine käsitellään tammikuun sosiaali- ja terveyslautakunnassa.

5.1 Hoiva-asumisen hankinnan periaatteet

Vanhustenpalvelujen johtaja Matti Lyytikäinen esitteli asiaa. Sosiaali- ja terveystalokunta päättää hankinnan periaatteista, mutta perusturvajohtaja päättää hankinnasta. Tärkeää on, että vanhusneuvosto ottaa kantaa siihen, mikä esityksessä eroaa ja, miten verrattuna nykyisen hankinnan periaatteisiin. Nykyisin Espoossa on hankinnan piirissä 34 yksityistä hoivakotia. Osa hoivakotipaikoista on ollut ns. etukäteen sovittuja paikkoja, jotka Espoo on luvannut täyttää ja käyttää. Lisäksi oli ns. tarpeenmukaisia paikkoja, joita on käytetty, jos on ollut tarvetta. Näiden ostojärjestyksen on määrännyt laatu (10%) - ja hinta (90%) -pisteitys. Asiakaspaiikkoja on käytössä kuukausittain 900 ja lisäksi on 130 palvelusetelipaikkaa. Nykyistä hankintaa määrittävät 2013 päätetyt hankinnan periaatteet.

Nyt esitettävissä hankinnan periaatteissa korostetaan nykyistä enemmän asiakkaan valinnan mahdollisuutta. Kaupungin rooli vähenee, kun asiakkaat tekevät valintoja. Tällä hetkellä Espoossa on asiakkaille hyvin valinnanmahdollisuuksia, koska hoivakotikapasiteettia on paljon. Kaupunki kuitenkin neuvoo ja ohjaa asiakkaita. Tavoitteena on tehdä palvelun laatuja enemmän näkyväksi asiakkaille. Esityksen mukaan asiakas voi valita hoivakodin huolimatta tuloista ja varallisuudesta. Vuokra ja asiakasmaksu irrotetaan toisistaan. Palvelua hankitaan suomeksi ja ruotsiksi. Hoivakodit voivat ilmoittautua palveluntuottajiksi. Sopimuksen voimassaoloaika on esityksen mukaan toistaiseksi. Tilaaja eli kaupunki määrittää palvelun hinnan. Tämä varmistaa, että kustannuskehitys pysyy kaupungin hallinnassa. Aiemmin kilpailutus on nostanut hintoja.

Päijät-Häme ottaa vastaavan tyyppisen mallin käyttöön ensi vuonna.

Käsittelystä: kysyttiin, miten asukkaan kunnan heikkeneminen vaikuttaa hoivakotipaikan hintaan. Tälläkään hetkellä ei makseta eri hintaa asukkaan kunnan perusteella. Kysyttiin asukasmaksuista. Tehostetun palveluasumisen asiakasmaksuista tullaan määrittelemään lailla. Asukasmaksu perustuu tuloihin, ja on noin 85% nettotuloista. Jatkossakin asukasmaksu on tuloperusteinen. Varallisuutta ei huomioida, mutta varallisuuden tuotot huomioidaan tuloina. Jos kotona asutaan mahdollisimman pitkään, johtaako se siihen, että elä ja asu -seniorikeskuksissa asuu vain huonokuntoisia ikääntyneitä? Kaikki, jotka asuvat näissä yksiköissä, ovat jonkinlaisen avun tarpeessa. Yksityisissä palvelutaloissa on usein tehostettua palveluasumista eli eri kuntoisia asukkaita. Miten valvotaan hoivakotien sijoittumista Espooseen? Espoon tavoitteena on, että yksityiset hoivakodit sijoittuvat kaupungin alueelle suhteessa ikääntyneisiin. Hoivakotipaikkojen tarve ei ole kasvanut aiempien vuosien tapaan. Saako kevyempään palveluasumiseen tukia? Yksityiseen palvelutaloon voi saada kotihoidon palvelusetelin. Todettiin, että esitetyt periaatteet ovat järkeviä. Nestori arvioi asiakkaiden tilannetta ja tarvetta yksilöllisesti. Läpinäkyvyys on tärkeää. Miten voidaan välttää kartelleja tulevaisuudessa, on myös tärkeä kysymys. Läpinäkyvyydellä saadaan aitoa kilpailua. Kuka valvoo vuokria? Sovitaan vuokratotto. Helpottuuko huonon palveluntuottajan irrottaminen palvelutuotannosta? Helpottuu, koska asiakkaat valitsevat hoivakoteja. Nykysysteemissä voi hakeutua myös muuhun kuntaan hoivakotiin, mutta systeemi määräytyy vastaanottavan kunnan mukaan. Hoivakotien esittelystä tulisi

ilmetä, mitä palveluja on tarjolla ja mihin hintaan. Asukkaiden antamat arvostelut tulee saada näkyville. Katoaako palveluseteli? Näyttää siltä, että palveluseteli jää käyttöön. Palveluseteliä voidaan käyttää esimerkiksi niissä hoivakodeissa, jotka eivät ilmoittaudu kaupungin hoivakotipalveluun. Keskusteltiin, miten hyvin huonokuntoinen henkilö pystyy antamaan palautetta palvelusta. Kerrottiin kokemuksia, että useat henkilöt voivat antaa palautetta huonosta kunnosta huolimatta. Silti asiakkaiden mahdollisuudet antaa realistista palautetta pitää varmistaa. Henkilökunnan ei pitäisi kirjata asiakkaiden palautetta. Sekä asiakkaiden että omaisten palautetta pitää kerätä, mutta ne pitää pitää erillään. Kyselyjen lisäksi on muitakin laatumittareita. Voidaanko mitoitusten osalta pelata? Laatusuosituksessa esitetään mitoituksesta. Lisäksi uskotaan, että laatuun vaikuttaa riittävä mitoitus. Muistisairaiden henkilöiden määrän ja eliniän kasvaessa tarvittaneen enemmän hoivakotipaikkoja.

Päätös: hyväksyttiin lausuntotoimikunnan ehdotus lausunnoksi tehostetun palveluasumisen hankinnan periaatteista. Lausunto on pöytäkirjan liitteenä.

5.2 Vanhusten palvelujen etäkotihoiton ja etäkuntoutuksen asiakasmaksut

Vanhusten palvelujen hyvinvointiteknologia-asiantuntija Mika Fiskari esitteli asiaa. Etäpalvelu -projekti on osa kotihoiton kehittämisohjelmaan. Etäkotihoiton laitemaksu poistettiin kesällä 2018. Nyt käsiteltävä esitys liittyy asiakasmaksuihin. Etäkontakteilla on tarkoitus vähentää kotikäyntejä. Osa etäkotihoiton asiakkaista on tilapäisiä asiakkaita. Heiltä ei ole peritty asiakasmaksua. Tilapäisyyden raja on kolme kuukautta palvelua. Esityksen mukaan etäpalvelun hinta olisi noin 50% varsinaisesta palvelusta eli 1.1.2019 lukien 3.30 euroa/kerta. Asiakasmaksua ei kuitenkaan peritä siitä etäpalvelusta, jota asiakas on kotipalvelun kotikäyntinä saanut samana päivänä. Etäkuntoutus helpottaa asiakasta, hänen ei tarvitse siirtyä kotoa sairaalaan kuntoutukseen. Kolme ensimmäistä etäpalvelukertaa ovat esityksen mukaan maksuttomia. Etäkuntoutuksen asiakasmaksuksi esitetään 50% ryhmäkuntoutuksen asiakasmaksuista. Puheterapia sopii hyvin etäkuntoutukseen. Etäkuntoutus mahdollistaa sairaalan terapeuttiresurssin tehokkaamman käytön, koska etäkuntoutus vähentää terapeuttien kotikäyntejä.

Käsittelystä: Voiko etäpalvelulaitetta käyttää muuhun kuin etäpalveluun? Laitteeseen voidaan asentaa viiden läheisen yhteystiedot soittamista varten. Muuhun toimintaan laitetta ei voi käyttää. Tarvittavat tukikäynnit ovat maksuttomia asiakkaalle. Miten asiakkaan oma tietokone voi olla käytössä etäpalvelussa? Laitteet ovat erilaisia, joten on helpompaa ottaa käyttöön kaikille sama laite. Ohjelman tuottaa Video Visit Oy. Voisiko laitetta käyttää digiosaamiseen? Näin laite palvelisi ikääntynyttä asiakasta kokonaisvaltaisesti. Video Visit Oy kehittää näitä mahdollisuuksia. Kaupunki vastaa yhteydestä. Laitteessa on SIM-kortti. Laite ja yhteys voivat olla maksuttomia, jos laitetta käytetään palveluun eikä asiakkaan omiin toimiin. Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä myös laitteen kello- ja kalenterinäkömään. Laitteiden osalta ei ole omavastuuta, jotta kukaan ei jätä ottamatta etäpalvelua sen takia. Tällä hetkellä sopimukseen kuuluu, että ohjelman voi asentaa eri laitteisiin. Tällä hetkellä on avoinna, kuka asentaisi ohjelman

asiakkaan laitteeseen. Espoossa on noin 30 käyttäjää, ja Helsingissä on jo noin 1000 käyttäjää.

Päätös: merkittiin esitys tiedoksi. Vanhusneuvosto on jo laatinut lausunnon asiasta. Pyydetään myös, että annetut lausunnot liitetään vanhusneuvoston kokouspöytäkirjojen ohien Espoon nettisivuille.

5.3 Valtuustokysymyksen vastine muistiohjelman toteutumisesta Espoossa

Vanhusten palvelujen johtaja Matti Lyytikäinen esitteli asiaa. Muistisairaiden hoitopolun ja palvelujen kehittäminen on käynnistynyt vuonna 1999 Espoossa. Aivoterveysten edistäminen ja asenteiden muutos ovat keskeisiä muistiohjelmassa. Muistipolku -hankkeessa kehitetään hyvän elämänlaadun varmistamista oikea-aikaisen tuen, hoidon, kuntoutuksen ja palvelujen turvin. Esittelijä mukaan muistiohjelma on huomioitu Espoossa.

Käsittelystä: Puheenjohtaja totesi, että Mielen muutos -hanke pitäisi lisätä tekstiin.

Päätös: merkittiin esitys tiedoksi. Vanhusneuvosto antaa lausunnon tammikuun sosiaali- ja terveyslautakunnan kokoukseen.

9. Vanhusneuvoston lausunto terveysasemien ajanvarauksesta (lausunto kokouskutsun liitteenä)

Päätös: merkittiin lausunto tiedoksi.

10. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

~~11.1 — Sivistystoimi/ Barbro Högström~~

11.2 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Sirkku Wallin kiitti kuluneen vuoden aikaisesta hyvästä yhteistyöstä. Leppävaaran ja Tapion esteettömyyden osalta on tehty hyvää yhteistyötä vanhusneuvoston ja yhdistysten kanssa. Esteettömyyttä on parannettu vuoden aikana. Espoon keskuksen kehittämistä voitaisiin käsitellä alkuvuoden aikana vanhusneuvostossa. Ikääntyneiden esteettömien viheralueiden ja reittien kehittäminen on käynnissä.

~~11.3 — Konserniesikunta/ Päivi Sutinen~~

11.4 Sosiaali- ja terveystoimi/ Matti Lyytikäinen

Valtuusto hyväksyi budjetin vuodelle 2019. Suurimmat lisäeurot menivät koulujen korjauksiin. Vanhusten palvelut saivat pienen määrän, josta osa on korvamerkitty sairaalan yhden sairaanhoitajan lisäykseen.

Käyttösuunnitelmaan palataan tammikuussa.

11. Muut asiat

Puheenjohtaja kiitti vanhusneuvoston toimintaa kuluneen vuoden ajalta sekä sosiaali- ja terveystalvelujen ja teknisen toimen edustajia ja sihteeriä hyvästä yhteistyöstä. Kaikkien toimialojen ja konsernin virkamiesedustus pitää varmistaa jollain tavalla jatkossa.

Kevään 2019 vanhusneuvoston kokoukset:

klo 12.30-15.30 (tilat on varattu klo 16 asti):

ma 14.1.2019 (Valtuustotalo, SDP:n ryhmähuone)

ke 13.2.2019 (Valtuustotalo, TV-studio)

ke 13.3.2019 (Valtuustotalo, TV-studio)

ke 17.4.2019 (Valtuustotalo, Vihreänliiton ryhmähuone)

ke 15.5.2019 kokous ja järjestötapaaminen (Valtuustotalo, kahvio)

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.45.

Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

Helena Allahwerdi
pöytäkirjan tarkastaja